

Ocena działalności kontrolnej w aspekcie wymogów standardów kontroli w administracji rządowej

Opracowano na podstawie informacji: Marcin Dobruk, Mirosław Stasik – KSAP

I. Co to jest jakość w kontroli? Co to znaczy, że kontrola prowadzona jest na dobrym jakościowo poziomie? Ile jest warta Twoja praca? Za ile kupiłbyś usługę kontroli, którą wykonałeś?

- Jakość kontroli jest obrazem jakości funkcjonującej w danej jednostce.
- Kto kontroluje kontrolerów?

II. Samoocena

- Wewnątrz: kierownictwo (nadzór funkcjonalny i samoocena), audyt, kontrola zarządcza, służby
- Zewnątrz: kontrolerzy zewnętrzni, opinia publiczna

III. refleksja

Nie patrz na mnie! ...bo mi spada samoocena

IV. Podstawy prawne

- **art. 8 ust. pkt.3 uok**

„Prezes Rady Ministrów może w szczególności określić standardy kontroli w administracji rządowej, które udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów”

- Standardy kontroli w administracji rządowej, KPRM, 10 lutego 2012r.

Wstęp: Standardy, opracowane w oparciu o bogatą wiedzę i doświadczenie służb kontrolnych w kraju i za granicą, określają ramy w dziedzinie zarządzania, wykonywania i zapewniania jakości działalności kontrolnej. Stanowią również podstawę do oceny jakości działania komórek do spraw kontroli w administracji rządowej.

III. Standardy pracy; 3. **Zapewnienie jakości**

3.1. **Kierownik komórki do spraw kontroli** zapewnia wsparcie merytoryczne oraz właściwy nadzór nad prawidłową realizacją zadań kontrolera na każdym etapie postępowania kontrolnego, tak aby zapewnić osiągnięcie celu kontroli oraz odpowiednią jakość prac.

3.2. **Minimalnym** wymogiem nadzoru jest obowiązek weryfikacji dokumentacji kontrolnej w celu potwierdzenia prawidłowości i adekwatności dokonanych ustaleń oraz sformułowanych ocen i wniosków.

3.3. Kierownik komórki do spraw kontroli **zapewnia zarządzanie wiedzą** w tej komórce.

3.4. Kierownik komórki do spraw kontroli **opracowuje i realizuje program zapewnienia jakości**, mający na celu umożliwienie oceny zgodności działalności tej komórki z *ustawą o kontroli* i standardami wydanymi na podstawie *ustawy o kontroli*.

3.5. Program zapewnienia jakości, obejmujący wszystkie aspekty działalności kontrolnej komórki do spraw kontroli, **uwzględnia zarówno oceny wewnętrzne (samooceny), jak i oceny zewnętrzne**. Szczegółowość programu zapewnienia jakości jest adekwatna do charakteru i zakresu prowadzonej działalności kontrolnej i wielkości komórki do spraw kontroli.

3.6. **Ocena wewnętrzna** dotyczy przeglądów okresowych, obejmujących wybrane (samoocena niepełna) lub wszystkie aspekty działalności kontrolnej (samoocena pełna). Samoocena może być potwierdzona oceną zewnętrzną.

3.7. **Ocena zewnętrzna** przeprowadzana jest okresowo przez osobę lub zespół spoza jednostki.

3.8. Osoby dokonujące ocen powinny cechować się profesjonalizmem w dziedzinie kontroli oraz kierować się zasadami podstawowymi (*uczciwość i rzetelność, niezależność i obiektywizm, poufność, profesjonalny osąd*).

3.9. **Oceny wewnętrzne** mogą być prowadzone w każdym czasie, natomiast pierwsze **oceny zewnętrzne** powinny mieć miejsce nie później niż po trzech latach od dnia wejścia w życie *ustawy o kontroli (tj. do końca 2014 r.)*. Kolejne oceny zewnętrzne powinny być dokonywane nie rzadziej niż raz na trzy lata.

3.10. Wyniki ocen ... są przekazywane do KPRM...(?)

V. Zasoby ludzkie komórki do spraw kontroli; 1. **Zagadnienia ogólne**

1.1. Kierownik komórki do spraw kontroli zapewnia, że kontrolerzy, jako zespół, posiadają wymagane kompetencje **na poziomie zapewniającym najwyższą jakość**, wydajność i skuteczność prowadzonej działalności kontrolnej.

1.2. Celem zarządzania zasobami ludzkimi jest **osiągnięcie najwyższej jakości działalności kontrolnej, której zakres, charakter i jakość są zgodne z oczekiwaniami zarządzającego kontrolę, ustawą o kontroli** oraz standardami wydanymi na podstawie *ustawy o kontroli*.

1.3. Zarządzanie zasobami ludzkimi obejmuje wdrożenie właściwych procedur rekrutacji, rozwoju zawodowego, szkolenia i **oceny pracy kontrolerów**.

V. Środowisko kontroli - elementy, znaczenie:

- realizacja programu kontroli,
- udokumentowanie kontroli,
- prawidłowe wystąpienie pokontrolne,
- sposób wdrożenia wniosków i zaleceń,
- zgodność z budżetem i harmonogramem, rozwój zawodowy kontrolerów,
- poprawne relacje z kontrolowanymi,
- kontrola umożliwia ocenę jednostki i jej poprawę działalności.

VI. Wysoka jakość funkcji **środowiska** kontroli, to:

- Wysoka jakość wykonanych zadań kontrolnych
- Źródło wiedzy dla organizacji
- Prewencja (szkolenia, zasady metodyki, udział w naradach kadry kierowniczej, itp.)
- Współpraca wewnętrzna (między komórkami organizacyjnymi)

VII. Zapewnienie jakości – etapy oceny:

- Planowanie
- Realizacja kontroli
- Sprawozdawczość

VIII. Zapewnienie jakości - **Planowanie** – elementy oceny:

- Cele kontroli – jasno określone
- Ryzyko – oszacowane i opisane
- Harmonogram kontroli
- Realizacja zaleceń – sprawdzić

IX. Zapewnienie jakości - **Realizacja kontroli**, elementy oceny:

- Dobór zespołu i przygotowanie
- Nadzór nad kontrolerami
- Prace zgodne z harmonogramem
- Zapewnienie wsparcia dla kontrolerów
- Właściwe przechowywanie dokumentacji roboczej
- Przestrzeganie zasad i trybu

X. Zapewnienie jakości - **Sprawozdawczość** – elementy oceny:

- Projekt wystąpienia: zwięzły, jasny, dokładny, prosty, obiektywny. Fakty prezentowane neutralnie. Projekt konstruktywny, tzn. prezentuje pozytywne i negatywne ustalenia.
- Ustalenia ocenione z uwzględnieniem: istotności, zgodności z prawem, faktów.
- Projekt został zweryfikowany i zatwierdzony zgodnie z procedurami.
- Kontrolowany miał możliwość wniesienia uwag.

XI. Typy oceny jakości kontroli:

- **Oceniamy funkcję/pozycję kontroli (nie kontrolera – jako osobę).**
- **Zapewniamy zgodność z: przepisami uok, wytycznymi MSW, standardami, procedurami.**
- Proces oceny skuteczności i efektywności funkcji i roli kontroli w organizacji, w ramach kompleksowego przeglądu: **ocena wewnętrzna** (bieżące monitorowanie,

okresowe przeglądy, okresowa samoocena) i **ocena zewnętrzna** (samoocena z niezależną walidacją, ocena niezależnego zespołu).

- Kogo dotyczy jakość w kontroli: kkk?, zk?, organizacji?...

XII. Typy oceny jakości kontroli-**bieżące monitorowanie**:

- Nadzorowanie zadania
- Listy kontrolne, weryfikacja pracy kontrolera
- Regularne i **udokumentowane** przeglądy dokumentacji (pobieżne lub kompleksowe – wykonują osoby niezaangażowane w daną kontrolę)
- Monitoring realizacji planu i programu
- Zatwierdzanie wszystkich obowiązujących dokumentów
- **BM** - jest to integralna część kontroli, a nie odrębna czynność (nadzór w komórce kontroli, informacje od kontrolowanych, zasady metodyki ..., problemy zgłaszane i rozwiązywane w czasie narad i szkoleń)
- Znaczenie BM: zapewnienie kontrolerom wiedzy i umiejętności, instruktaż na etapie planowania i programowania, działanie zgodnie z programem, nadzór nad zgromadzoną dokumentacją, zapewnienie jakości przekazywanej informacji (dokładna, zwięzła, jasna, konstruktywna), osiągnięcie celów zadania

XIII. Typy oceny jakości kontroli - **okresowe przeglądy** :

- Samoocena co najmniej raz w roku
- Okresowe przeglądy i analizy (np. wg ISO)
- Okresowe sprawozdania z działalności kontrolnej (dla ZK)

XIV. Typy oceny jakości kontroli - **okresowa samoocena**:

- Weryfikacja bieżącego monitorowania
- Identyfikacja obszarów do poprawy
- Weryfikacja wdrożonych usprawnień (dla ZK)

XV. Typy oceny jakości kontroli- **zewnętrzna ocena:**

- Zewnętrzna walidacja samooceny – realizuje komórka kontroli (planowanie, przeprowadzenie, raport) lub osoba zewnętrzna (przeгляд dokumentacji z oceny, wywiady, ocena poprawności wniosków z samooceny)
- Pełna ocena zewnętrzna (identyfikacja uprawnień, badanie całokształtu działalności kontrolnej)